

TUNCER CÜCENOĞLU

CHE GUEVARA

Musiqili tragediya, 2 hissə

Gənc yaşında itirdiyim qardaşım
dr. **Alper Cücenoğlu**'na...

TUNCER CÜCENOĞLU: ƏN MƏHSULDAR OYUN YAZARIMIZ Ataol Bəhramoğlu

Tuncer Cücenoğlu, sayı 20 –ni aşan oyunları ilə müasir teatrımızın şübhəsiz ən məhsuldar yaradıcılarından biri, bəlkə də birincisidir. 1972-ci ildə, Kor döyüşü ilə başlayan macərə o gündən bu günə keçən 37 ildə , 2007-ci ildə yazdığı Che Guevara və 2008 –ci ilin məhsulu Mustafa Kemalım, 2009 –cu ilin məhsulu Gecə Kulubu ilə davam edir. Təxminən bir hesablamayla, bu müddət içinde hər ilə bir oyun düşməsə də iki ilə bir oyundan çoxu düşür. Bu fəvqalədə bir rəqəmdir. Tuncer Cücenoğlu'nun bütün oyunlarını görmüş ya da oxumuş deyiləm. Lakin görüp oxuduqlarımın mənə buraxdığı teatr dadı mübahisəedilməzdir. Cücenoğlu həqiqi bir teatr adamı, nadir qabiliyyətə sahib bir oyun yazar ustasıdır. Bu qədər çox və sıx məhsul verən bir yazarın bütün oyunlarında eyni yazıçılıq mərtəbəsində qalması gözlənilə bilməz.

Lakin mən öz payıma, gördüğüm ya da oxuduğum oyunlarının hamısının daha yüksək səviyyədə bir oyun yazarıyla qarşılaşdım.

Cücenoğlu hər şeydən öncə bir yumor ustasıdır. “Vertolyotu”, “Matruşkanı “ və ya “Şapkanı” izləyərkən ,bəzi səhnələrdə qəh-qəhədən qırılan tamaşaçılardan biri də məndim. Lakin qiymətli dostum Tuncer, bu səhnələri, yalnız gülüş olsun, tamaşaçı gülsün deyə yazmamışdır. Onun yumorunda, Qoqoldan , Əziz Nəsinə universal dəyəərə sahib bütün yumor ustalarında olduğu kimi, insan zəifliklərinin və ictimai şikəstliklərin göstərilməsi hədəflənmişdir. Bəzən böyük ustalarda olduğu kimi grotesk

üzlərdən daşıyan bu yumor qabiliyyəti, oyun yazarı olaraq Tuncer Cücenoğlu'nun mənəcə başda gələn xüsusiyyətlərindən biridir. Lakin onu heç şübhəsiz tək bu yaradıcılıq qabiliyyəti ilə ,istedadı ilə tərifi edə bilmərik. Onun yaradıcılığı önündə bir tərifi çox da böyük sayılmaz .

Cücenoğlu bir gərginlik yaratma ustadıdır. Bir çox oyununda şahid olacağımız bu bacarığı, "Çig" da göstərilən bilən ən yüksək nöqtədədir. Bu oyununun, bir çox başqa oyunu kimi, başqa ölkələrin səhnələrində də böyük müvəffəqiyyət qazanaraq müasir dünya teatr repertuarında səhnəyə qoyulması təsadüf deyil.

Cücenoğlu xalq həyatını yaxından tanıyan, izləyən və araşdıran bir yaradıcıdır. Mənim izləyə bildiyim oyunları içində, "Qadınçılar" bu bacarığın seçkin bir nümunəsidir . Bürokratçıların boş -boş danışmalarının , iti müşahidəçisi və kəskin tənqidçisidir. Bu bacarığına nümunə olaraq yenə gördüyüm oyunlarından "Dosya"ni göstərə bilərəm . Çalışqan bir araşdırmaçı olaraq fantastik sənədli filmlərin ustadı , xridarıdır .

Örnəkmi ? –"Neyzen Tofiq" , "Sabahattin Əlini Kim Öldürdü" , "Che Guevara" , "Mustafa Kamalım" .

Tuncer Cücenoğlu, yoldaşlığı ilə qürur duyduğum yaxın bir dostumdur . Oyunları, səssiz sədəsiz, dünya səhnələrində müasir Türk teatrını müvəffəqiyyətlə təmsil edir. "Səssiz sədəsiz..." Çünkü onun dünya səhnələrində qazandığı müvəffəqiyyətlər öz ölkəsində çox təəssüf ki , lazımcıca əks-səda vermir. Bu, qiymətli dostumun hədsiz təvazökar olması , ölkəmizin dəyər bilməməzliyiylə də əlaqədardır . Lakin bu təvazökarlıq ona yaraşır.

Tuncer Cücenoğlu xalqın yazıçısıdır. Onda sənətçi kimi özünü tərifi etməsindən əsər tapa bilməzsiniz. Bu qədər məşhur ola bilməsinin gözəlliyinin biri də bəlkə budur. Nəfəs alıb verər kimi bir təbiiliklə yazır oyunlarını. Yaradıcılığına mükafat gözləmədən, məşhurluq ehtirasına qapılmadan. Daha dürüst , daha gözəl insanlığı olan xoşbəxt bir Türkiyəni arzu edir və gözləyir . Buna qarşı "didaktik" olmamağı da bacara bilir. O qaşqabaqlı deyil , gözəl qəlbi bir müəllim kimidir. Güldürərək, çasdiraraq, sevindirərək, suallar verərək , necə daha doğru , dürüst insan ola biləcəyimiz mövzusunda düşünməmizi təmin edir...
İstanbul, 27 Yanvar 2009

CÜCENOĞLU CHEİ BİZLƏRLƏ, BOY AYNASININ ÖNÜNDE TANIŞ EDİR

ÜSTÜN AKMEN

Teatr Tənqidçisi / Yazar

Cəmiyyətin gerçək qara üzünün komediya oyunlarının müvəffəqiyyətli

yazıçısı Tuncer Cücenoğlu, bir söhbətimiz əsnasında "Che Guevara"nın həyatından hərəkətli bir müziqil əsəri yazacağını söylədiyində içimdən: "Haydı canım sən də," deyə keçirdiyimi çox yaxşı xatırlayıram. Tamam, Cücenoğlu müəyyən zirvədə özünü davamlı yeniləyən, inkişaf etdirən, genişlədən bir yazarımızdır da...

Nə bilim!

"Bizdən" olmayan Chedən yaxşı bir oyun əsəri çıxı biləcəyinə o gün o qədər inanmamışdım.

Yaxşı da səbəb?

Güclü mətn yazı bilməz mi Cücenoğlu?

İnanılmaz güclü mətnlər yazı bilər.

Ya xarakterlər ?

Onlarla oyun əsərini , onlarla ölkədə səhnələşdirməkdə olan, o ölkələrdə ayaqda alqışlanan Cücenoğlu, oyun xarakterlərinin belə ki, ən yaxşısını yazı, yerli yerinə də oturma bilər.

Yaxşı, universal mövzu?

Aman əfəndim "Matruşka"nı, "Çig"i, "Çikmaz Küçəsi"ni, "Şapka"nı yazmış, mesajını universal ölçülərə daşımış bir yazı, "Che"nin həyatını yazmaqla hərtəfli mövzunu tuta bilməzmi?

Bal kimi tutar!

O halda?

Səbəb olmasın?

Cücenoğlu, oyun ilə əlaqədar yazdığı dosyanı qucağıma qoyduğunda və mən ilk səhifələrini gözdən keçirdiyimdə , içimdən: "Olmuş," deyə zümsümə etdim. "Çox da gözəl olmuş!"

* * *

Che Guevaranı mənim nəslim də , indiki nəsil də yaxşı bilir.

Onun həyatı hamımıza dərindən təsir buraxmışdır.

1928-ci ildə Argentinanın Rosaria şəhərində doğulmuş; tibbi təhsil görmüş; tələbəyə məkəbinə bir il ara verib, Güney Amerika qitəsində gəzintiyə çıkmış; "macəra " deyə başladığı səyahətinin ardından kommunist olmuş; Meksikada siyasi qaçqın olaraq olan Raul və Fidel Kastroyla tanış olmuş; Kübanın ələ keçirilməsi hədəfinə ortaq edilmiş "bir qəribə Âdəm"dir Che Guevara... 1956-1959-cu illər arasında sürən partizan döyüşü Küba da müvəffəqiyyət qazanınca , əvvəlcə Mərkəzi Bankın rəhbər işinə keçirilmiş, sonra isə Sənaye Naziri olaraq rəhbər işə gətirilmişdir. Bu rəhbər vəzifələrdə uğur qazana bilməsədə , amma damarında axan qana qədər inqilabçıdır, inqilabçılığıyla da "bizlərdən"dir.

Chenin həyatını araşdırdıqca xəyal edilənlə gerçəkləşən inqilab arasındakı uçurumun Cheni necə yeni xəyallara sürüklədiyini görür və anlayırıq.. Onun xəyali, inqilabın bütün Latin Amerikaya yayılması; xalq güçlərinin güclü ordulara qarşı zəfərlər qazanması; şərtlər tam uyğun

olmasa da inqilabın edilməsi; Latin Amerikada savaşıin təməl sahəsinin d z nli kəsim olaraq müəyyən olunmasıdır.

Tuncer C cenođlu'nun Che Guevarası, Chenin bu bişmiş yeni x yallarına su qatar.

Nəticədə ..?

"Bu bir bayraq yarışıdır,

İllerc  dalđalanacaq!

Dəyişməzsə nə olar?

Bir Che gedər, min Che gəlir."

Tuncer C cenođlu, Che getsə belə, min Chenin gələcəyini əminliklə iddia edir .

* * *

Tuncer C cenođlu oyununu, ( n oyunu saymasaq) 14 İyun 1928 –ci ildən (Chenin dünyaya gəlişindən) başılatmış, 8 Oktyabr 1967-ci ildə Boliviya da başında olduđu partizan birliyiyl  birlikdə Boliviya əsgərləri tərəfindən öldürülməsinə qədər əks etdirmişdir.. Anlatdıqca ,  lb tt  Chenin nitql rind n, m qal l rind n, söhbətlərindən v  m ktublarından faydalanmış; amma bir d n m  olaraq ,sənədli film yaratmaqdan q tiyy t  qaçmışdır .Baptizm ad tind n başılayaraq , uşaqılıq illərinə; tələbəlik günlərindən siyasi həyatına; Hilda ilə olan əlaqəsindən Fidel Kastro ilə tanış olmasına; inqilabçılıđına, Sənaye Naziri kreslosuna oturuşuna qədər keçirdiyi siyasi t kam l  izah etmişdir.S rg z şçi (m caraçı) bir tələbənin bir inqilabı y n ld c k qədər  sg r və bir o qədər də siyas tçiy  d n n şəxsiyyətini i in  heç bir şərh qatmadan olduđu kimi ortaya  ixarmisdir .

İndi...

Kitabı oxumadan ya da Che Guevara oyununu izl m d n öncə, bildiyiniz gerçək simalı m c raçı Che ilə yenidən tanış olmađa  z n z  hazırlamanızı istəyirəm. Tuncer C cenođlu sizi Che ilə bir boy aynasının önündə tanış edəcək, əsla  asmayın, aynada hərdən bir  z n z  baxın! Onun vasitəsilə, hər şeydən əvvəl həyatın i ind kil ri kəşf etməyə cəsarət etmiş bir insanla tanış olacaqsınız. Fikirləri ilə hərəkətləri arasındakı uyđunlaşması v  hərəkətlərinin verdiyi məsuliyyəti daşıyaraq , incə duyđularıyla hərəkət edən bir inqilabçı olduđunu anlayacaqsınız. G r c ksiniz ki, simvollaşdırılmış Che,  htiras m hrumu bir yüz ilin ümumi görünüşündə daha bir  n m v  gerçəklik qazanacaq. Bu zaman dilimind  bəlkə siyasi g c n  itirəcək, amma hamımızı keçici v  b t nl kt n məhrum etməl r  s r kl y c k. C cenođlu'nun damızdırdıđı Chenin tərifi ,  z n  Latin Amerikalı bir vətənpərvər olaraq təyin edən Argentinalı bir həkimin həyatı deyil sadəcə . İşin i ind  Che Guevaranın h ssasılıđının b sl ndiyi hadisələr ,hərəkətlər v  anılarla dolu bir missiya y kl nmış olmanın mənası,həmrəylik ,xarakter v  vəzifə anlayışıda var.

Dərhal ayırd edəcəksini ki, Tuncer Cücenoğlunun Che Guevarası hümanist bir paradigmaya dönmə siyasətçilərin əksini daşıyır.

Əvvəlki , indiki və sonrakı nəsillər üçün həm aktuallığını, həm də vazkeçilməzliyini hələ qoruyur.

Che Guevaralar yaşayır, bir tərəfdən də yetişir...

OYUNCULAR

ATA ERNESTO : İnşaat mühəndisi. Davamlı iş qurub batıran, borc verənlərdən xilas olmaq üçün tez-tez şəhər dəyişdirən, dəlidolu, içki düşgünü birisi

CELIA : Ana. Qısa saçlı, siqaret çəkən, ətrafında hər kəsin önündə ilk dəfə ayağını ayağının üstünə aşıran bir qadın. Katolik. Buenos Airesdəki feminist hərəkatın qabaqcıllarından biri..

ANA : Chenin nənəsi. Sığındığı bir yer kimi deyil, haradasa ailənin rəisi...başçısı

ERNESTO CHE GUEVARA

GENÇ QIZ : Buenos Airesdəki qohumlarının qızı.

QONŞULARDAN BİRİ

QONŞULARDAN BİR BAŞQASI

QADIN

RAHİB

HƏKİM

HİLDA : Chenin əvvəlcə sevgilisi, sonra arvadı olan Perulu, qıyıq gözlü qadın. Əslində Cheni Che edən qadın.

FİDEL CASTRO

RAUL CASTRO : Fidelin qardaşı.

MARİA-ANTOİNA: Kubalı çox xoş bir qadın.

MEKSİKALI : Marianın əri.

ALEİDA : Chenin ikinci arvadı.

TANYA

AMERİKALI : Kuba sərhədlərindən departasiya edilən CIA agentli.

EHTİYAT ZABİT

YÜKSƏK RÜTBƏLİ ZABİT

PARTİZANLAR-ƏSGƏRLƏR - XOR - XALQ

BİRİNCİ HİSSE

Əsas ön oyun səhnəsi

Bir ibtidai məktəb dərslisi. Qarşıda bir lövhə. Otağının tam

ortasında ,Che bir kürsüdə,oturmuşdur. . Əlləri bağlıdır və yaralı qıçlarından qan sızır. Ehtiyat zabit içeri girir. Silahını tuşlayır Cheyə tərəf və işıqlar sönür birdən. Bir neçə dəfə silah səsi eşidilir. Işıqlar yenidən yandığında səhnənin qarşısında Chenin öldürülmüş halı nəhəng bir ekranda əks olunur. Che isə yerdə uzanıb qalıbdır. ..

(İşçilər, kəndlilər , fahişələr, işsizlər, qısacası xalq girər səhnəyə)

Topal Qarışqanın Mahnısı

Dedim axsaq qarışqaya
Hara gedirsən beləcə ?
Cox qərarlı ,əzimlisən
Yetərmi bunlar deyirsən?

(Hamısı rəqs edirlər)

XOR

Yaşanılan dünya üçün
Həccə getməkdir niyyətim
Əmək tapsın dəyərini
Budur mənim tək məqsədim
Ac qalmasın qoy uşaqlar
Dondurma yesin onlar

(Hamısı rəqs edirlər)

XALQ

Sənin xəyallların xoşdur
Ancaq nə faydası ki, boşdur!
Belə gəlmiş ,belə gedər
Bu zəhmətin nəyə dəyər ?

(Hamısı rəqs edirlər)

XOR

İnsanların coxu susar
Qulaqları səs də , pusar
İgidlər baş qaldırdıqca
Düşmənlər də quyu qazar.
Onlar girir min bir dona
Ürək dözərmi buna?

(Hamısı rəqs edirlər)

XALQ

Nəticəni görürsən sən
Buna rağmen gedirsən sən

Son halını bilə - bilə
Ölüməmi gedirsən sən ?

(Hamısı rəqs edirlər)

XOR

İnsanoğluna yaraşan
Əlçatmazı qazanmaqdır
Batista adlı zalımlar
Başımızda bozacıdır!

Ölüm hardan , necə gəlsə
Vursa xəncər bədənimə!
Bu gəlişdən qorxmaram heç!
Ölümsüzlük gerçək sonuç!

(Hamısı rəqs edirlər)

XALQ

İnanarıq yazqımıza
Böylə öyrənmisik biz çünkü!
Alan razı, satan razı
Qalxan əllər buna razı!

Həyatlarınız bitəcək
Həm də bərbad bir biçimdə!
Yazıqlar olmazmı sizə?
Sizin kimi igidlərə!

(Hamısı rəqs edirlər)

XOR

Üzülməyin bizim üçün
Saxlamaz gözyaşı bizi!
Önəmlimi son nəticə ?
Niyyətimiz xoşdur bizim!

(Hamısı rəqs edirlər)

Niyyətə bax, niyyətə sən
İşin əsli niyyətdədir!
Qazanmaqdır məqsədimiz
Qazanmazsak kimlərə nə?

(Hamısı rəqs edirlər)

Gölə maya çalmakta iş,
Tutarsa doymazmı hər kəs!
Kim nə deyirsə desin bizə,
Niyətimiz xoşdur bizim!

(Hamısı rəqs edərək çıxırlar.)

I

Ernesto Che Guevaranın Doğumu

Chenin ailəsi; başda Ata Ernesto, (ana)Nənə və Ana Celia bir taksidən enirlər. Bir evin həyətinə girirlər. Celia demək olar ki , doğummaq üzrədir. Ancaq yenə də köməksiz yeriməkdədir, dümdüz.

ATA ERNESTO (qapını sürətlə döyür) Açın! Açın!

ANA (Kişi kimi hökümlüdür. Yeri, göyü inlətməkdədir sanki səsi) Harada qaldınız? Həyətdəmi doğacaqsan Celia?

CELIA (bir şey olmamış kimi) Təlaşa ehtiyac yoxdur... Daha zaman var.

(Qapı açılır. Genç bir qızıdır qapını açan)

GENÇ QIZ Ernesto əiiiiii... Celia xalaaaa..... nənəəəəə...

ANA Burax qızım adət ənənəni... Yol ver... Gəl, sən kömək edəcəksən

mənə. Anan, atan yoxdur evdə?

GENÇ QIZ Küçəyə çıxdılar, gələrlər bir azdan.

ANA Qaç get içəriyə, bir ləyənlə isti su hazırla.

(Genç Qız girir içəriyə. Arxasınca Ana, Celianın qoluna girib içəriyə salar. Arxalarından Ernesto girmək istəyir)

ANA (Səsi) Sən qapıda gözlə Ernesto.

(Ernesto qapının önündə gözləyir. Gurultunu eşidən qadın, kişili qonşular gəlməyə başlar həyəətə)

QADINLARDAN BİRİ Bu nə gurultudur ? Bir şeymi oldu?

ERNESTO Mənim xanım doğacaq ona görə...

QADINLARDAN BİR BAŞQASI Mama varmı?

ERNESTO Arvadımın anası bilir o işləri. İndi də yanındadır.

QADINLARDAN BİR BAŞQASI Olarmı elə şey? (Bir başqa qadına) Sən də bilirsən bu işləri. Gir baxaq!

(Qadın girir içəriyə)

ERNESTO (Arxa cibindən bir cib konyakı çıxarır. Qapağını açır, içir) İçki alacağım bir yer varmı? Həyəcanlandım, başa düşərsiniz məni...

(Qadınlardan biri qaçaraq gedir) O niyə qaçdı?

QADINLARDAN BİR BAŞQASI Onun adamı da içər sənə kimi.

Tədarüklüdür. Evi yaxındadır. Gətirər indi, haldan anlarıq hamımız. Buralı deyilsiniz yəqin?

ERNESTO Bəli. Biz Rosario da la Fedə qalırıq. Celianın doğum sancıları tutduğunda mindik bir gəmiyə, Puluna Çayini keçərək gəldik bura. Çünkü burada, Buenos Airesdə etmək istədi doğumunu Celia. Marağınız götürülsün deyə söyləyirəm xanımlar. Bu evdəkilər də bizim qohumlarımızdır.

QADINLARDAN BİRİ Adını söyle baxım.

ERNESTO Ernesto Guevara.

QADINLARDAN BİRİ (heyrlənərək) Söz etdilər səndən. İnşaat mühəndisi Ernesto. (Qəribə bir şəkildə gülər) Hə hə hə hə həəəəə...

ERNESTO Doğrudur, inşaat mühəndisiyəm. Amma niyə güldün belə ? Başqa nələrdən bəhs etdilər?

QADINLARDAN BİRİ Bir də... Bir də... Çox içtiyindən. Bir də çox iş qurub, tez tez batırdığından. Bir də, həmişə borc verənlərdən qaçtığından, tez-tez şəhər dəyişdirdiyindən... Bir də...

ERNESTO (Yalancılıqdan) Kəs ! Danışma artıq! Nəyim varsa tökmüşlər ortaya. Mən bunlardan soruşacağım bunun hesabını ?

(Cavan ,uşaq , yaşlı – gənç bir topa qonşuyla girər həyəətə Qadın.

Əlində 5-6 şüşə vardır. Ernestonun önünə qoyar şüşələri)

ERNESTO Bunların hamısı mənəmi?

QADIN Sənə...

ERNESTO Hamısını mənmi içəcəyəm? İki şüşə çatardı.

QADIN Bizim adam hamısını içər bir oturuşda. İki şüşə gətirsəm az

hesab edib döyər. Bizim adamın istədiyini əskiksiz edəcəksən. Gətir gətir, götür götür, yat yat, qalx qalx, yeri yeri, al al, ver ver... Başqa cür ola bilməz bizdə.

(Qadınlar gülüşər)

ERNESTO Amma mən sənın adamın deyiləm ki!

(Önce Ernesto, sonra digər qadınlar gülərlər zarafata. Birdən bir səssizlik olar. Qulaqlar qapıdan gələcək səsdədir. Ernesto bir tərəfdən içərkən, bir tərəfdən də içəriyə qulaq şəkləməkdədir. Qonşular mahnı söyleyip rəqs edirlər)

SALAM !

Bir az sonra bir körpə
Dünyaya xoş gələcək!
Bir bağırıtıyla bizlərə
Salamını verəcək !

Körpə körpə gəl artıq,
At çigliqlar, gözləmə!
Qızımı ,yoxsa oğlanımı?
Ürək dözərmi buna?

Atası mühəndis Ernesto,
Anası, igid Celia...
Buenos Airesdə
Dogulacaq dünyaya...

Gəmi ilə gəliblər
Paytaxtlı olsun körpə!
Yaxşı ya pis olmasın
Görəcəklər yaxında...

(Səssizlik. Bir müddət sonra içəridən bir körpə səsi eşidilir .
Ernesto yerindən qalxıb səndələyərək qapıya qaçır . Ana, qucağında bir körpəylə görünür. Arxasından Gənç Qız)

ANA Gəl baxaq Ernesto, al gör balanı.

(Ernesto yavaş- yavaş yeriyib, həyəcanla qucağına götürür körpəsini . Gözü körpənin ayaqlarının arasına baxır dərhal)

ERNESTO (Keyiflə) Bax ..bax... oğlandır var! Həm də necə.... var!

(Qonşular gülüşürlər)

CELIA (Görünür, qamətiylə) Bəli bir oğulumuz oldu Ernesto. (Körpəyə

toxunur) Bunu biz etdik. İkimiz...

(Qucaqlaşirlar)

QONŞULAR

XOŞ GƏLDİN DÜNYAMIZA

Xoş gəldin dünyamıza
Səfa gətirdin bizə!
Xəbərsizdin hər şeydən
Bəyəndinmi dünyamızı?

Açlıq toxluq, gecə gündüz,
Varlıq ,yoxluq, dayaq zulüm,
Qadın olmaq ayrı dərddir
Böyü alış sən bunlara!

Dəyənək, işgəncə, darağacı,
Küçələrdə güllələnmə
Susuzluq yaman dərddir
Böyü alış sən bunlara!

Kuşpalazı və boğmaca,
Qara çiçək və qızdırma,
İşsizlik və iş qəzası
Böyü alış sən bunlara!

İnfarkt və ya xərçəng
Yüksək təzyiq və də şəkər
Astma və daha nə qədər
Böyü alış sən bunlara!

Qaranlıqlar düşdüyündə
Ay işığında parlayan
Üsyan, xəyanət və danlaq
Böyü alış sən bunlara!

Nağılları ilan olan,
İlanlarıdırsa düşmən,
Bəyəndinmi bilinməz ?
Amma gəldin, xoş gəldin!
(Qonşular və hər kəs rəqs edirlər)

II

Chenin Xaçpərəstlik ziyafəti ənənəsi

Buenos Airesdə bir kilsə...
Xalq ən təmiz geyimləriylə yerlərini tutublar.

Xaçpərəst

Buenos Airesdə
Kilsədə ediləcək
Baptizm mərasimi Chenin
Əsil adı qoyulacaq.

Salacaqlar suya üç kəz
Və rahib pıçıldayacaq
Ata adı ənənədir.
Adın Ernestodur sənin

Hər kəs geymiş yenisini
Yetərinçə yemək də var
Cox da baha başa gəldi
Baptizm deyib keçməyin siz.

Bugün bu körpə İsayə
İman etmiş olacağıq
Onun üçün yaşayacaqlar
Çünkü yenidən doğuldu o.

(Dualar və mahnı sədaları altında Che; Celia, Ernesto və Ana tərəfindən içəriyə alınır. Cheni yuyulma daşının olduğu yerə gətirirlər. Burada geyimlərini çıxarırlar və onu yuyundururlar. Che, ata və anasının qucağında üç dəfə xaç suyuna salınır. Ya da başından aşağıya üç dəfə su tökürlər)

RAHİB (Körpənin qulağına pıçıldayır) Ernesto... Ernesto... Ernesto...
(Yüksek səslə) Səni Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh adına xaçpərəst edirəm.

(Körpənin alınına, köksünə, ayaq altına və ovuqlarının içərisinə müqəddəs yağ sürtülür. Körpə yenidən içəriyə alınarkən dua və mahnılar başlayır)

O, tanrının xalqına
Qəbul edilmiş bir körpə!

Çünkü o bir Xristian,
Ailəsi də elədir!

Bundan belə İsa üçün
ONA həsr etdim həyatımı
Pis həyatımı buraxıb
Başlayıram yenisinə.

ERNESTO (Çasmis kimi edərək tamaşaçılara) Nə vaxt pis bir həyatı
oldu bu uşağın? Daha iki gün oldu doğulduğu.

ANA (Səssizcə) Günaha girmə Ernesto, hirsləndirmə milləti!

İki köynəyi varsa
Birisi olmayanlara
Qonşusu aç yatanın
Rahatlığı olarmı?

(Ernesto və ailəsi qonaqlara tort, çörək və şərbət paylamaqda və
qonaqlar rəqs etməkdədirlər)

III

Uşaqlığımız Təyin edər Alinyazımızı

XALQ (Rəqs edərək mahnı söyləyirlər)

İNSANIN YAZISI (alın)

İnsanın alın yazısın..
Nə bildirər deyirsiniz ?
Birdən birəmi meydana gələr,
İnsan deyilən ali varlıq?

"Sənin var, mənim yox"lar,
Yaşanmış kiçik anılar,
Xəstəliklər və ölümlər,
Zəlzələlər, su basmalar !

Yanğınlar, yoxsuzluqlar ,
Müharibə ,savaş, qırğınlar,
İnsanın alın yazısın
Nə bildirər deyirsiniz?

Sevgisizlik və xəyanət,
Pulsuzluq, acı səfalet!
Birdən birəmi meydana gələr,
İnsan deyilən ali varlıq?

Ehtiraslar, vurulmalar ,
Qısqançlıqlar, həsədlər,
Gözəlliklər, çirkinliklər,
Talehin yazgisi uşaqlar!

(Celia qucağında Che ilə çayda çimməkdədirlər. Ana və Ernesto çay sahilində oturmuş onları izləməkdədirlər. Ernesto coxluğundan arada bir konyak şüşəsini ağzına dirəməkdədir . Fon da, xalq çay kənarında gəzinti etməkdədirlər)

CELIA (Həm körpəsini arada bir suya salır, həm də) Aman da quru gözlü Tetem mənim. böyümüş də ,çayda çimirmis də . Buna baxın hələ! Nə ağıllı baxır qara gözleriyle dünyaya. Möcüzəli bir körpəsən sən Tete!

ANA Celia! Çıxart o körpəni sudan artıq! Haradasa yarım saat olacaq!

ERNESTO Bir şey olmaz mənim aslanıma. Üstəlik igid ,ərən balama!

(Bir qullab siqaretindən alır) Yaxşı yu oğlumu, yaxşı yu. Tez böyüsün həm özü, həm də ! Argentinanın tüm qızları onu gözləyirlər çünkü. (Öz zarafatına da gülər)

ANA Əxlaqsızlıq etmə Ernesto. Pis yollara itələmə indidən uşağını .

ERNESTO Qızlara getmək yaxşı yoldur Ana.

ANA Boşboğazlıq etməkdənsə gizlən. Bu irəlidəkilər borc verənlərin deyilmi sən?

ERNESTO (Bir az da qorxuyla baxır) Hansıları?

(Ana qəhqəhəylə gülür. Che öskürməyə başlayır)

ANA (Ayağa qalxar) Çıxart körpəni sudan artıq!

(Celia, Cheni dəsmalla qucaqlayıb qurulayaraq gəlir)

CELIA Su uddu yəqin!

ANA Kürəyinə vur.

(Xalq mahnını davam edir)

Körpələrdir təyin edən

İnsanın alın yazısını!

Hər şeyin sonu boşdur ,

Budur əsil həqiqət !

(Xalq rəqs edərkən Celia qucağında körpəsi ilə həkimin qarşısına gəlir. Ernesto ayaq üstə gözləməkdədir . Chenin öskürməyi ara sıra davam edir)

CELIA (həkim müayinə edərkən) Sizdən öncə bir həkimə aparmışdıq, bronxit olduğunu söylədi. Yazdığı dərmanları istifadə etdik, ancaq yaxşılaşmadı.

HƏKİM (Düşünür) Xroniki astma ,bronxit. Daha öncə zökəm keçirmiş bu uşaq. (Bir müddət daha müayinə edir) üzülərək söyləyirəm, uşağınız astmadır.

(Xalq mahnını davam edir)

Uşaqlıqdır təyin edən
İnsanın alın yazısını!
Hər şeyin sonu boşdur ,
Budur əsil həqiqət !

(Che ağızı açıq, əllərini dəlilər kimi yelləyərək yataqda yatmış və nəfəs almağa çalisir. Sözü əsil mənasında astma böhranı keçirir. Başı üzərində Celia, nənə və Ernesto durublar)

CELİANIN MAHNISI

Qara qaşlı, qara gözlü,
Balam mənim, körpəcəm !.
Quşlar kimi hey çirpinir
Balam mənim, körpəcəm!

Balam bağıraraq, inildərkən,
Ürəyimdir parçalanan,
Ana olmaq başqa şeydir,
Balam mənim, körpəcəm!

Anasının can quzusu,
Bitməz içimdə sızısı,
Nə olar çirpinmə belə,
Balam mənim, körpəcəm!

Toxundursam əllərimi,
Duysam şirin dillərini,
Görsəm ayaq izlərini
Balam mənim, körpəcəm!

(Chenin çirpinməsi davam edir . Nəfəs almaqda çox çətinlik çəkir)

Nənənin MAHNISI

Nəvəm mənim gözəl nəvəm
Balamın bir parçası nəvəm

Sən belə qıvrılarkən
Necə rahat olum nəvəm ?

Acıların , mənim ağrım,
Çəkdiklərin sinə dağım
Qalx yerindən könül bağım
Tanrıdan diləyim nəvəm

Ağrıların qəlb sızımdır,
Çat vermiş alın yazımdır,
Tanrıdan bircə arzumdur,
Dərdin mənə gəlsin nəvəm!

(Ernesto sərxoşdur yenə. Ancaq gördüklərinə çox həssasdır.
Əllərini qaldırır göyə)

ERNESTOin MAHNISI

Ölməsin Tanrım ölməsin,
Qara gözlü oğlum mənim!
Suçu nədir böyük tanrım?
Acı çəkir balam mənim !

Qaçmayacaqmı qızlara?
Cıxmayacaqmı yazlara ?
Yol almasın ulduzlara,
Ölməsin Tanrım ölməsin,
Qara gözlü oğlum mənim!

Ölməsi lazım olanlar
Oğluma nəzər edənlər
Girsin yerin yeddi qatına!

Qara gözlü oğlum mənim
Ölməsin tanrım ölmesin!
(Xalq mahnıya davam edir)

Uşaqlıqdır aydın edən
İnsanın alın yazısın!
Hər şeyin sonu boşdur ,
Budur əsil həqiqət !

IV

Evə məcburi qapanmağın tək çarəsi oxumaqdır ! Ya da Tək Uşaqlıq Deyil, Gənclikdə Müəyyən edər İnsanın alınyazısını !

XOR

Cordobanın ilçəsi

Alta Graciada

Yeddi yaşına qədər

Che və ailəsi...

(İçəridə Nənə və Che oynayırlar)

CELİA Ernesto! Burax zəqqumlanmağı da danışmaq bir az.

ERNESTO İçkimə qarışma qadın! Söhbətimizə mane olmur .. Söylə görək.

CELİA Eyləysə qulaqlarını yaxşıca aç da dinlə ... Tetenin məktəbə getmə yaşı gəldi .Teteni heç düşünürsənmi ? Sənə söylədim sənə!

ERNESTO - Nə danışırısan o qədər böyüdümü yeni ?

CELİA Böyüdü, böyüdü. Burnunun ucunu belə görmürsən. Nəyin fərqindəsən ki ,oğlunun fərqiində də olasan? Baxsana böyüdü , baxçanın kiçik hasarını aşmadı belə altı ildə. Yaşadlarına gəlincə, hamısı da məktəbə yazıldı. Bəs biz nə edəcəyik? Anlayırısanmı?

Bu xəstəliklə necə gedəcək məktəbə?

ERNESTO Coxdan tapmışam çarəsini . Göndərməyəcəyik! Amma onu necə məşğul etməli? Sıxılır çünki. Şahmat öyrədəcəyəm ona.

CELİA Təkcə şahmat olmaz, oxumağı da mən öyrədim.

ERNESTO (Sevinir, bir qurtum daha içir şüşədən) Kitabları da mən alaram.

XOR

Celiadan öyrəndi Che

Oxumağı məcburi.

Şahmatı da Ernestodan.

Məktəbi evindədir.

CELİA (Cheyə oxumağı öyrədir) Oldu Tete oldu. İndi oxu baxmaq bu cümlələri. Qorxma, güvən özünə və oxu. Tələsmədən... Başla.

CHE (Tək-tək oxuyur) Ata... mənə... bal... al... Al... Tete... buda... bal... Doya... doya... ye...

CELİA Afəriiiiin! Cox yaşasın mənim Tetem. İndi də bunu oxu.

CHE (Daha sürətli) Ata mənə at al... Al Tete buda at... Tete ata bax...

Sür dağlara, dağlara... Atın ölümü arpadan olsun deyib də içmə... Atan kimi olarsan yoxsa! Tete evə gəl... Tez yat ,tez oyan Oyan Tete oyan Tete ilıq süd iç... Zəng vuruldu ... Tete məktəbə qaç...

Bayraq as...

CELIA Afərin mənim Tetemə. İndi yaxşı bir öpüsə layiq oldun bax belə.

(Qucaqlayıb bağına basaraq öpür oğlunu)

XOR

Xəyalları sərhədsizdir!

İlk Jül Verneni oxudu o

Səksən gündə devri-aləmi

Dəniz altdan yer üzünə

Bitirdi o !

Xəyalları yol aldılar...

Aleksandır Düma ilə

Qardiyanlar, müşketyorlar,

Qəhrəmanlar, macərəlar...

Heç bitmədi ,tükənmədi

Sərhətsizdi bu Xəyallar ...

ERNESTO (Che ilə şahmat oynayır) Şahmatın təməli Tete... (Bir qurtum içir) Atdığı hər addımın səni hansı təhlükələrə apardığının fərqi varmaqdasan. Şübhəsiz bu, oyunu qaydalarına uyğun oynayırsansa keçərlidir. Deyəcəksən ki,mənə, "Sən öz həyatında mənə öyrətdiklərini tətbiq edirsənmi ?" Bax Tete... Ataların nə etdiklərinə sən baxmayacaqsan , amma dediklərini edəcəksən. Çünki tətbiq etdikləri doğru deyilsə də, öyrətdikləri tamamilə doğrudur .

XOR

Arada bir məktəbdə,

Əsas günü evdədir .

O da Celia kimi

Təhlükədən xoşlanır.

Ata bir golf sahəsi

Tikmək ilə məşğuldur

Qazancının cox hissəsi

Astma dərmanlarındadır

...

İspanya içi savaflarda

Cumhuriyyətçilər

Tərəfədir Che ailəsi...

Che bir müşketyordur artıq.

ERNESTO (Cheyə silah atmağı öyrədir) Gəz, göz, nişangah...
Titrəməmli əl. Asıl tətiyə Tete, asıl ! (Che tətiyi çəkir , hədəfdəki kərpic uçuur) Bravo mənim aslan oğluma!

XOR

Tək atışda parçalayır
Kərpicləri titrətmədən.
Arada bir Dekameron,
Miguel də Cervantes.

Bir il sonra Nazilər
Qan və atəş öyrədərkən
Accion Argentina üzvüdür
Atası... Che qürurlu!

Neruda və Nazim Hikmət,
Steinbeck, Faulkner, Pəndir tərəfindən,
Jose Martı və Gandi,
Oxuduqca... oxuyur.

Uşaqlardır müəyyən edən
İnsanın alın yazısın!
Hər şeyin sonu boşdur ,
Budur sözü mənəsi !

(Xalq rəqs edər)

Buenos Airesdə
Universitetdə
Mühəndislik oxuyur
Həm işləyir mərkəz yolda

Müdü rü cox razı ondan
Çünkü o rüşvət yemir!
Qazancı kitablarda!
Acı xəbər, Ana xəstə!

(Ana, yatağında yatıb. Başında Celia. Che təlaşla girir içəri.
Anasıyla qucaqlaşır)
CHE Nədir ana? Nə oldu nənəmə?
CELIA (Səssiz olmasını işarə edərək çölə çıxarır onu) Beynində şiş
varmış. Bir tərəfi fəlç oldu. (Siqaret yandırır)
CHE Dağ kimi qadın idi, inanmaq istəmirəm.
CELIA Həyat budur Tete. Doğulur, böyüyür, yaşlanır və ölürsən.

Yaşlanmadan da olə bilir insan. Şanslı sayılır.

CHE Həqiqəti qəbul etmək çox çətindir yenə də.

CELİA Üzülmə!

CHE Həyat bir dağa dırmaşmaq kimidir ana. Çixmaq çətindir.

Yaşlandırır insanı. Ancaq eniş cox asandır. Atam hardadır?

CELİA Hardasa bir yerdə sızıb qalıb yəqin.

CHE Yenə dalaşırırsınız?

CELİA Arada bir, ancaq əvvəlki qədər deyil.

CHE Niyə?

CELİA Çiyəndik artıq.

CHE Səhv təhsil alıram yəqin! Mühəndislik mənim işim deyil . Həkim olmalıyam.

CELİA İndimi qərar verdin?

CHE Bəli.

CELİA Nənən üçün mü?

CHE Həm onun... həm də sizin üçün.

(Nənənin iniltisini eşidirlər. Səssizcə girirlər yanına. Nənə gülümsəyir Chenigöruncə. Che ağlamamaq üçün özünü güclə saxlayır. Əlinə toxunur, üzünə sürtür əllərini. Nənənin gözündən yaşlar axır səssizcə. Che ağladığının görülməməsi üçün başını çevirir. Nənə hərəkətsiz qalır birdən)

CELİA (Əlindən tutur Chenin) Gəl!

(Qapının önünə çıxırlar Che ilə anası)

V

Bir tərəfdən tələbəlik, Digər tərəfdən Siyasət

XOR

Che Tibb dərsləri alır artıq.

Argentinadakı siyasi həyatla da maraqlanmağa başladı

Və Radikal Partiyayla əlaqə yaratdı.

Tələbə həyatı isə vazkeçilməzdir.

Yoldaşı Alberto ilə birlikdə motosikletlə Pasifik sahillərini gəzdi.

(Yoldaşı Alberto ilə birlikdə qırıq söküük bir motosikletlə yol gedirlər. Ailəsi və izdihamlı bir qrup, yola salır ikisini)

Peruda Lepra Xəstəxanasında cüzamlıları(xəstəlik) tanıdı və onlar üçün çalışdı...

(Alberto ilə birlikdə qan tər içində işləməyən motosikleti bir velosiped kimi daşı-yırlar)

Kolumbiya diktatoru Laureano Gomezin adamları tərəfindən həbsə atılır Che.

Verdiyi son imtahanın ardınca allergiyalar üzərində etdiyi bir çalışmayla Buenos Aires Tibb Fakültəsində bir həkim adını alır. Bir yoldaşıyla birlikdə Latin Amerika səfərinə çıxır.

Bolivyada bir xalq qiyamıyla iqtidara gələn Baz Estenssonun tətbiqləri üçün:

CHE - Bunlar yerlilərə, bitə qarşı DDT verir. Amma bu, bitin səbəbinə bağlı daha əsas problemini çözməyə çatmayacaq. Səbəbləri ortadan qaldırmasanız nəticəsini əsla dəyişdirə bilməzsiniz.

XOR

Guetamalaya əlində Нькьmet üzələrindən Juen Angel

Nunezə yazılmış bir tövsiyə məktubu ilə gəldi və bu ülkədə sərğın olaraq yaşayan Perulu Hilda Gaeda ilə tanış oldu...

VI

Perulu Qıyıq gözlü Hilda

(Bir Kafe. Qızılı kişili qruplar masa arxasında oturmuşlar... İçəridə bir latin havası çalınır . Bir masada da Che oturub. Qapıdan içeri Hilda girir. Che bir anlıq onu görür və vurulur ona sanki . Che Hildaya israrla baxmağa davam edir . Hilda da görür Cheni. Bir müddət baxır, sonra qaçırır gözlerini. Yenidən baxır. (Hər ikisi gözlərini çəkmədən baxışmaqdadırlar)

CHE (Hildanın yanına gəlir) Salam.

HİLDA Salam .Tanış olmağa gəldiyim insan siz olmalısınız yəin ki ?.

CHE (Əlini uzadır) Ernesto Guevara, qısa olaraq Ernesto. Haradan anladın?

HİLDA Çox yaraşığı olduğunu söyləmişdilər . (Uzadır əlini) Hilda Gadea Acosta. Qısaca Hilda. Amma hər kəs La China deyər mənə.

CHE Niyə?

HİLDA Qıyıq gözlərimdən öteri.

(Hildanın əlini buraxmadan öz oturduğu masaya doğru aparır və otuzdurur. Artıq çevrələrindəki səsələr sanki yox olmuşdu)

CHE Haralısan?

HİLDA Perulu.

CHE Harada doğuldun?

HİLDA Lima.

CHE Gözlerinden anlamalıydım bunu. Cox gözəlsən

HİLDA Təşəkkürlər . Cox yaraşıqlısan sən də.

CHE Nədən bu ölkədəsən ?

HİLDA Diktatorluğu rədd etdiyim üçün. Daha çox boğula bilməzdim
Limada. Ancaq cox darıxıram yurdum üçün. Perunu gördünmü heç ?

CHE Bir yoldaşımlla birlikdə bir motosikletə minib gəzdik bütün güney
Amerikanı.

HİLDA Sevindim. Həkimсэн ?...

CHE Bəli. Bir xəstəxanada işləyirəm. Ancaq yarım gün. Harada
qalırsan?

HİLDA Bura cox yaxın bir evdə, sığınmacıların qaldığı bir mənşildə.

CHE Qonşu sayılıriq. Mən də bir pansionatda qalırım. Dərhal irəlidedə.
Ancaq olduqca yoxsul bir pansionatdır

HİLDA Siyasətlə maraqlanırsanmı?

CHE Niyə soruşdun?

HİLDA Cox yaraşıqlısan da...

CHE Yaraşıqlı olanlar maraqlana bilməzmi siyasətlə?

HİLDA Maraqlanarlar amma vaxt tapa bilsələr...

CHE Mən vaxt ayıra bilirəm. Guetamala Kommunist Partiyası üzvüyəm.
Öz sənətimdə pulsuz həkiməm, pulsuz çalisiram. Üstəlik ədəbiyyatı da
sevirəm.

HİLDA Sevindim buna. Mən də sevirəm ədəbiyyatı. Hansı yazıçıları
oxuyursan?

CHE Salgari, Jul Vern, Aleksandır Duma, Dostoyevski, Tolstoy, Gorki,
Neruda, Nəzm... Ən önəmlisi də Freud. O qədər cox ki... Hansını
sayım? Əlimə nə keçirdisə oxuyurdum uşaq olarkən . İndi də oxumağa
şübhəsizki ,davam edirəm

HİLDA Səhv eşitmədimse "ən önəmlisi də Freud" dedin yəqin?

CHE Bəli elədir ...

HİLDA Səbəbi?

CHE Cünkü cinsəllik həyatın təməl üzvüdür.

HİLDA Şübhəsiz cinsəllik də önəmlidir. Amma heç bir zaman zaman
həyatın təməl üzvü deyil. Sadə bir yanaşma bu. Tam olaraq bu kitabları
oxuduğuna sevindim yenə də. Ancaq bunu heç çıxartma ağılından; yalnız
ədəbiyyat sonsuz buraxar insanı. "Dünya hara gedir? İnsanlığın
qurtuluşu üçün çarə nədir? Kapitalizmin sonu nə vaxt gələcək?" Bunları
da araşdırmalısan. Məsələn mülkiyyətin köklərini mənşəyini
öyrənməlisən. Marksizmi bilmirsənsə nə faydası bütün bunları oxumuş
olmağının? Kropotkinin "Bir İnqilabçının Xatirələri"ni və Maonun "Yeni
Çin"ini də zaman itirmədən oxumalısan dərhal. Bu kitabları verə
bilərəm sənə.

CHE Sevinərəm... Dərhal oxumaq istəyəyəm.

(Qalxırlar. Yeriylər . Arada bir dayanıb danışmağa davam edirlər... Bir mənzilin qarşısına gəlirlər)

HİLDA Səncə qadın necə olmalıdır?

CHE Yəni mənim qadınım necə olmalıdır eləmi ? Qadın kimi qadın olmalı ilk növbədə. Özü coşqun ,sevgisi ,xeyalları sərhədsiz olmalı ... Qalıcı olmalı sevgisi..qadın təravəti olmalı . Əlimlə ayağımı, köksümlə, dodağımı və bədənimin hər yerini eyni şəhəvtlə öpə bilməli .Güvənli olmalı. Sözünlün sahibi olmalı . Qürurlu olmalı, ancaq mənə deyil. Arxamda, yanımda olmalı həmişə. Ən önəmlisi də beynindəki zəncirləri kökündən qırılmış olmalı. Kifayətlənməyi nemət bilməli.

HİLDA (Dayanır bir müddət, düşünür) Gözəl!

CHE Yaxşı o zaman sənin üçün necə olmalı bir kişi?

HİLDA Yəni mənim kişim necə olmalı eləmi? (Düşünür) Adam kimi adam olmalı ilk öncə. Özü coşqusu ,sevgisi ,xeyalları sərhədsiz olmalı ... Çəlbedici olmalı sevgisi...kişi olmalı . Əlimlə ayağımı, köksümlə, dodağımı və bədənimin hər yerini eyni şəhəvtlə öpə bilməli .Güvənli olmalı. Sözünlün sahibi olmalı . Qürurlu olmalı, ancaq mənə deyil. Arxamda, yanımda olmalı həmişə. Ən önəmlisi də beynindəki zəncirləri kökündən qırılmış olmalı. Kifayətlənməyi nemət bilməli.Ən önəmlisi də dünyaya nə üçün gəldiyinin fərquində olmalı.

CHE (Zarafat edər kimi) Eləsə səninlə evlənməmədə heç bir qorxu yoxdur, üstəlik sağlamsan da.

HİLDA (Gülərək) Sözlərinin ciddi olub olmadığını anlamaq üçün düşünməliyəm. Bunun üçün də zamana ehtiyacım var. Səni tanımalıyam. Gözlə məni... Sənə kitab gətirəcəyəm.

CHE Mən də gəlim. Birlikdə seçərik.

HİLDA Xeyr olmaz. Axı biz yeni tanış olduq.

(Hilda çıxır)

CHE

QADINIM

Aman tanrım, çasmisim mən!
Necə qızıdır Hilda belə?
Necə də cəlb etdi məni,
Qıyıq gözlü coxbilmiş qız?

Qadınım olmalı mənim,
Çəkib ,çevirməli məni,
Yığıb yığışdırmalı,
Qadınım olmalı mənim!

Bir görüşdə eşq deyərdilər,

İnanmazdım mən kimsəyə,
Başıma gəldi sonunda,
Qadınım mənim qadınım!

Gözlərinə vuruldum mən,
O gözlər ki , o gözlər,
Yalnız mənimlə deyil,
Dünyayla dolu gözlər.

Qadınım olmalı mənim,
Çəkib ,çevirməli məni,
Yığıb yığışdırmalı,
Qadınım olmalı mənim!

(Hilda gəlir. Əlindəki kitabları uzadar Cheyə. Che alır. Qızı çəkir özünə, öpmək istəyir. Hilda çevirir başını)

HİLDA Xeyr!

(Hilda evə qaçır. Geriyəyə dönüb Cheyə baxır. Chenin qəmginliyi çəkər onu. Yenidən qaçaraq gəlir Chenin yanına. Yanaqlarından öpür və qaçaraq girər evə)

VII

Atəş Bacanı Sardımı Nə?

XOR

Artıq tez-tez görüşürlər Che ilə Hilda.

(Bir evdə bir əyləncə. Oğlanlı ,qızlı rəqs edir gənclər)

CHE (Çalinmaqdaa olan tangonun fərqi nə varır) Rəqs edəkmi?

HİLDA Olar.

(Tango etməyə başlayırlar. Che ayaqqabılarını, eynilə buz üstündə sürüşürmüş kimi istifadə etməkdədir)

HİLDA (Cox xoşuna gəlir bu vəziyyət) Çox xoş... Çox xoş...

(Sanki yalnız ikisindən başqa kimsə yoxdur. Xoşbəxtlikdən uçmaq üzrədilər)

XOR

Oxuyur Che her an oxuyur ,
Yorulmadan oxuyur!

Köçgünlərlə görüşür,
İnsanlarla dərtləşir
Hildası var yanında !

Moncada Qışlasına
Basqın edir Fidel!
Həbs olunmuş Şitilli
Adalılardan dinləyir!

Guatemala da mayalayar,
İnk və Aztek soylular
Tərəfini seçmişdir Che,
Salvador və Hondurasda!

İnsan insanın qurdudur,
Romantik bəlkə də bəli,
Moncada ehtirasdır artıq
Kubalı larsa yoldaşı!

Qurdlarla rəqs başladı!
Hilda hər an başında,
Ağıl müəllimimi nə?
Hilda adlı çilgin qız?

Xəaylında başqaldırdı,
Mücadiləyə qatılmaq!
Artıq Che deyirlər ona,
Səyyah Həkim Ernestoya!

VIII

ASTMA BÖHRANI

Chenin qaldığı pansionatdakı otağı... Hər tərəf kitablar, jurnallar... Nəfəs almaqda çox çətinlik çəkir Che. Bu hala çox dözə bilməz, qalxır yataqdan. Sanki sürünür kimi otaq qapısının önündəki telefona çatır. Bir nömre yığır.

CHE (çox çətinliklə danışır) Alo... Hildayla danışmaq istəyirəm. Mən Ernesto... Narahatam bir az. Gözləyirəm. (Dəstək əlində gözləyər bir az. Çox çətinlik çəkir ancaq) Hilda... Bəli mənim sevgilim... Çox xəstəyəm... Yatağa mixlanıldım qaldım... Gəlirsənsə sevinərəm.

(Bağlayar telefonu. Çətinliklə qapı girişindəki divana uzanır. Üzü ağappaq olmuşdur. Eynilə bir ölü kimi. Sinəsindən zəif xırıltılar duyulur yalnız. Bir müddət sonra təlaşla Hilda girir içəriyə)

HİLDA Nə oldu sənə? Nə oldu belə Ernesto? (Nə edəcəyinə çasmisdir. Əlini tutub, üzünü öpməyə başlayır) Yorma özünü, danışma.

CHE (Əliylə susmasını işarə edir. Özünü məcbur etsə də sakitdir yenə də) Mənə təmiz bir enjektor gətir. Başımın üstündəki masanın gözündən. Ampulanı da götür. Pambıq da götür. Spirt də var.

(Hilda istənilənləri götürür və gətirir. Che astaca yerində dirsəklənir. Böyük bir soyuqqanlıqla iynəni özünə vurur. Çünki on yaşından indiyə kimi bu işi özü görür. Sonra qalxır. Hildanın ona yardım etməsinə mane olaraq ,divardan tutaraq önci otağa sonra isə yatağına girir)

HİLDA (Chedəki bu iradə və dözümlülüyə təsirlənmişdir) Necə istəsən elə olsun Ernesto. Danışma və istirahət et.

(Qapı açılır. Əlində bir nimçəylə Pansionat Sahibəsi girir içəriyə. Olduqca yaşlı bir qadındır)

PANSİON SAHİBƏSİ Sən Hilda olmalısan?

HİLDA Bəli mənəm.

PANSİON SAHİBƏSİ Çəkkik gözlü Hilda. Hər an danışır səndən. Davamlı sənə necə olduğunu anladır bizə (Bir tərəfdən də nimçəni aşmayacağı şəkildə Chenin yanına yerləşdirməkdədir) Yesin bunları. Onsuz da nə gətirdim ki? Bir az düyü, bir də alma. Alma yuyulmuşdur. Qabığıyla yesin. Yoldaşı gedəcəkdə keçən gecə... İpin ucunu qaçırdılar. Səhərə qədər içdilər. Xəstəliyinin səbəbi bu. Ah bu gənclər! Heç bilməzlər canlarının dəyərini gənckən. Bir də həkim olacaq. Özünə baxmayan adam, necə baxar başqalarına. (Çölə çıxarkən) Canımız bunlara əmanət nə edək.

(Che o vəziyyətdə belə bic-bic gülmür qadının söylədikərinə)
HİLDA (Əsəbiləşmişdir Cheyə) Bu nə məsuliyyətsizlikdir belə? Sənə yaraşırı mı bütün bunlar? Bu vəziyyətə düşəcək adamsan mı sən? Öz dəyərini bilmirsən. Cəmiyyətin səndən çox şeylər gözlədiyini əsla unutma! Aman tanrım! Mən sənə yerində olsam bu vəziyyətə düşməkdənsə , beynimə bir güllə sıxardım!

(Che çətinliklə olsa da gülməyə davam edir)

HİLDA (İrəli getdiyini anlar) Yaxşı istirahət et bir az. (Get mənasında işarə etdiyini görərək) Xeyr! Heç bir yerə getməyəcəyəm. Yaxşılaşana qədər baş ucundayam. Getməmi istəyirsənsə tez bir zamanda sağal. Və bir daha da əsla ipin ucunu qaçıрма! (Səsi yumşalır bir az) Sənə aşiq oluram yəqin!

(Əlini tutur)

HİLDA

AŞIQ OLURAM YƏQİN

Aşiq olmaqdır yəqin.
Sevdiyinin acısına,
Şərik olub dərtləşmək
Aşiq olmaqdır yəqin.

Aşiq olmaqdır yəqin.
Yalnız onu düşünmək,
Yatarkən belə onunla.
Aşiq olmaqdır yəqin.

Bu sevgi başqa olacaq!
İki kişilik deyil,
İctimaiyyətlə bəzəli
Aşiq olmaqdır yəqin.

IX

Bir Qırılma Nöqtəsi Daha: Fidellə Tanış olma

Maria-Antonianın mənzil dairəsi. Loş bir işiq işıqlandırır içərini. Soyuq bir qış gecəsi. Saat gece on bir. Maria-Antonianın Meksikalı əri, Hilda və Che, Fidel Castro və qardaşı Raulu gözləməkdədirlər. Hilda hamilədir.

MARİA ANTONİA Gecikdilər.

MEKSİKALI Narahatlıq çəkmənə ehtiyac yoxdur sevgili arvadım . Fidel ne edəcəyini bilir,ehtiyatlıdır

MARİA Elə demə... Hər yer Batistanın agentləriylə qaynayır.

HİLDA Onları sakitləşdirməyi biləcək qədər ağıllıdır.

CHE Bir an öncə görmək istəyirəm Fideli . Həyəcanım ondandır.

MEKSİKALI Bir qədər *tekilayla*(meksika içkisi) aranız necədir?

HİLDA (Əliylə qarınına işarə edir) Körpə icazə vermir. Həm mənə, həm də atasına...

CHE Bu andakı tək istəyim bir an önce görməkdir Fideli. Görəsən o ,yoxsa mənmi daha yaraşılıyam? Marağım bu üzdəndir.

(Zorla gülümseyir Maria. Digərləri qəhqəhələrlə)
HİLDA Sənin artıq savadlı bir inqilabçı olmaq bacardığını sanırdım.
Demək ki boşa getmiş bütün əziyyətimiz.

(Çöldən bir qışqırdı duyulur. Çəkilən bir nərədir. Narahatlıqla pəncərəyə qaçırırlar)

MARİA (Cox narahatdır) Yellənərək gəlir bir adam.

(Çöldən bir nərə səsi daha eşidilir)

MEKSİKALI Bir sərxoş. Həm də qısa boylu. Hərhalda *tekilayi* çox qaçırdı. Narahat olma Maria, bu adam Fidel ola bilməz. Fidel haradasa bir basketbolçu qədər uzundur

CHE Pəncərənin önündən ayrılacaq yaxşı olar.

(Yenidən yerlərinə oturlar)

MEKSİKALI Bir qədəh içməyə qərarlısınız mı ?

HİLDA Bəli.

CHE Bəli . Çükü daxili işlər naziri tərəfindən icazə yozdur . Həbs edər hamımızı yoxsa.

(Narahat olsalarda gülüşürlər . Qapının zəngi çalınır. Maria qapıya qaçarkən Meksikalı və Che silahlarını yoxlayırlar)

MARİA (Qapının gözlüyündən baxıb açır) Xoş gəldin Fidel. Xoş gəldin Raul.

(Fidel və Raul içəriyə girirlər)

FİDEL Salam yoldaşlar!

RAUL Salam!

CHE Salam olsun Moncada qəhrəmanına.

DİGƏRLƏRİ Xoş gəldiniz...

(Fidel Cheyə baxar)

FİDEL Che olmalısan!

CHE Məndən daha yaraşılıymış. Geri götürürəm iddiamı.

FİDEL Məncə sən daha yaraşılısan. (Fidel və Che cani könüldən əl sıxışırlar) Qardaşım Raul...

HİLDA (İkisinin də əlini sıxarkən) Hilda.

MEKSİKALI Onsuz da tanıyırdıq bir-birimizi. Yenidən xoş gəldiniz.

MARİA Gecikdiniz. Nigaran qaldıq

FİDEL (Oturarkən) Batistanın adamları küçələri tutmuşdu yenə də.

Onlarla qacdı –qovdu oynamaq olduqca zövqlü olur. Ancaq nə fayda ki, dostlarımızı gözlətmək məcburiyyətində qalırdıq.

(Gülüşürlər)

MEKSİKALI Bir qədəh takiləyə nə deyərsiniz?

FİDEL Soyuqdan gəldik. Rədd edilə bilərmə belə bir təklif ? Nə deyirsən Raul?

RAUL Bəli mən də üsüdüm . Qızıışmaq gerek. Üstəlik bir az da acam

CHE Daxili işlər nazirimiz uyğun görürsə mən də üsüməyə başladım.

HİLDA (Yumşalmışdır) Cox az olsun . Qədəhin yarısı qədər.

CHE Buna da təşəkkür Hilda.

(Meksikalı hazırlamışdır qədəhləri, Maria paylayır. Hilda özününkini nəzakətli rədd edir)

FİDEL (Ayağa qalxır) Qədəhimi daha yaşanılacaq bir dünya üçün qaldırıram.

DİGƏRLƏRİ (Hilda da boş bir qədəhi qaldıraraq) Sağlamlıq və müvəffəqiyyətə.

CHE Moncada qəhrəmanının şərəfinə!

MARİA Kuba'nın qurtuluşuna!

RAUL Güney Amerika xalqlarının özgürlüyünə.

FİDEL Məşhurluğu ilə bütün Güney Amerikada duyulmuş olan Cheyə.

DİGƏRLƏRİ Cheyə!

(Otururlar)

FİDEL Baxın yoldaşlar! Sözü uzatmağın gərəyi yox. Məqsədimiz, Güney Amerika xalqlarının imperializmin pəncəsindən bir an öncə

qurtarılmasıdır. (Digərləri və əsasəndə Che diqqətlə dinləyir Fideli)

Şübhəsiz başlanğıc öz yurdu mədir. Çünkü uyğundur şərtlər. (İzah

etdikləri canlandırılmaqdadır fonda) Kubada kərpiç evlərdə yaşayır

insanlar. Şəhərlərdə və çöldə, dörd yüz min ailə, demək olar ki,

sağlamlıqsız şərtlərdə, yəni nüfuzun yüzde doxsanı bitlərə bərabər bu

kərpic evlərdə həyat savaşı verir. Qadınlarımızın və gənc qızlarımızın

haradasa yüzə iyirmi beşi bir loxma çörək üçün fahişəlik edir. Daha da

pis Batista deyilən bir zalım, bu gerçəklərin dəyişdirilməməsi üçün

xalqın tənəsinə dəmir yumruğuyla vurmaqda davam edir. Xalqımızın

böyük bir hissəsi oxuma yazmağı belə bilmir. Genclərimiz və

ziyalılarımız həbsxanalarda hər cür pis rəftar və işgəncənin ağırlarıyla

qıvrılıb əzab çəkirlər. Hədəfimiz bütün bu mənfilikləri dəyişdirməkdir.

Öndərlərimiz isə Bolivar və Jose Marti. Çünkü o nəsillərdən gəlirik biz.

CHE Necə olacaq bu iş?

FİDEL (Qərarlı) Döyüş üçün təchiz edilmiş bir yaxta ilə çıxacağıq

Kubaya və yönətimə əl qoyacağıq. Və alın yazısı kimi görünən bu

pislikləri dəyişdirəcəyik! Ya özgür olacağıq, ya da öləcəyik! Həm də ən

qısa zamanda! Sovet Sosialist Respublikalar Birliyi ilə Çin Xalq

Respublikası təbii müttəfiqimizdir .

CHE Sovet və Çin xalqları o qədər bənzəyir ki xalqlarımıza. Bu təbiidir.

FİDEL Ancaq ABŞi də almamalıyıq qarşımıza. Heç olmasa bu

mərhələdə. Çünkü Mayamidən ən böyük köməyi Kubanın Respublika

devrim başçısı Piro edir bizə. Batista ortağ düşmənimiz deyilmi?

HİLDA Kiminlə edəcəksiniz bu hərəkəti?

FİDEL Savaşçılarımız hazırlanırlar buna. İnanaraq və qərarlılıqla. Bu bir

xəyal deyil. Çünkü xalq bizə qatılmaq üçün gözləyir ! Orada bir problem

yoxdur. Bizə bir həkim gərək.

CHE Varam.

FİDEL Sağ ol Che.

MARİA Chenin bizə qatılacağını bildirdim.

MEKSİKALI Ona yaraşan budur Maria.

HİLDA Bu hərəkətdə mən də qatılmaq istəyəyəm.

FİDEL (Qırmamaq üçün diqqətlə seçər sözlərini) Güc qatarsan Hilda yoldaş. Amma bir körpə gətirəcəksən dünyaya. İndi analıq vəzifəni yerinə yetirməlisən . İncimə məndən, qırılma. Hərəkətimiz gözləmir çünki . Sənə də vəzifə sırası gələcək . Ancaq Kubanın qurtuluşuyla bitməyəcək işimiz.

CHE Necə?

FİDEL (Kibrit qutusunda tək bir kibrit götürür və uzadır Cheyə) Qıra bilərsənmi bunu?

CHE (Alır) Şübhənmi var bundan? (Qırır)

FİDEL (Bu dəfə bir çox kibriti bir araya toplayıb uzadar) İndi sınıyarsanmi qırmağı? (Che götürər, qırmağı sınıyar, qıra bilməz)

Güney Amerika ölkələrinin güc birliyi gücləndirəcək zəfərimizi!

(Che ayağa qalxır, Fidelin yanına gəlir. Fidel də qalxır ayağa)

CHE Səni tanıdığımı çox sevindim Fidel.

FİDEL Mən də Che, mən də...

(İllərlə tanış olurlarmış kimi qucaqlaşirlar ürəkdən Che ilə Fidel. Və birlikdə bir mahnı söyləməyə başlayırlar)

1. BÖLÜMÜN SONU

İKİNCİ HISSƏ

X

Başda Fidel Kastro və Che Guevara olmaq üzrə partizanlar səssizcə, edəcəkləri hərəkətdə hazırlaşirlar . Hazırlıq haqqında göstərişi

General Alberto Bayo etdirir. Rəqs etməkdədirlər və pıçılıyla mahnı söyləyirər.

PARTİZANLARIN İNQİLAB MAHNISI

İnanırıq hamımız,
Qərarlıyıq hər şeyə!
Maneələri aşarıq!
Tunc kimiyik hamımız!
(Gürəş tutur partizanlar)
Haradan gəlibsə gəlsin,
Qorxmayırıq heç nədən !
Çox gözəl bilirik ki,,
Ölümsüzlükdür niyyətimiz!
(Basketbol və futbol oynayırlar)
Maneələri aşmaq üçün,
Silahımız güvəncimiz!
Batista deyilən zorba,
Yıxılacaq yaxında!
(Dağlara dırmaşırlar)
Ey Batista, Batista!
Yoxsulların düşməni,
Kapitalizmin maşası,
Gənclərin baş cəlladı!
(Yaxın döyüş texnikaları)
İmperializmin iti,
Nazizmin üz qarası,
ABŞin zopası,
Gələcəyik yaxında!
(Silah atış təlimləri)
Ada'mız haram sənə!
Tökdüyün qanda boğulub,
Hesabını verəcəksən!
Gözlə bizi, gəlirik!

XOR

Müəllimləri, İspaniya daxili Döyüş əsnasında Cumhuriyyətçi
Ordunun da generallarından olan Alberto Bayo.
O da kimin kimsəsi? Meksika polisi həbs edir Fidel və

Cheni

(Fidel və Chenin yaxalanması canlandırılır)

CHE (Məktub yazır ana-atasına. Əhvalı olduqca pisdir) Ya Fidelle
birlikdə qazanacağam, ya da öləcəyəm. Bu andan başlayaraq ölümümü
bir uduzma olaraq qiymətləndirməyəcəyəm. Əksinə Türk şair Nazim

Hikmət kimi belə deyəcəyəm: "Yalnız yarım qalmış bir mahnının ağrısını torpağa götürəcəyəm." Hamınızı qucaqlayıram.

XOR

Bir həftə arayla, əvvəlcə Fidel sonra da Che sərbəst buraxıldılar.

XI

Səksən İki Savaşçı Çixdi Yola

Adı Granma olan bir yaxta gəmi. Savaşçıların kürəklərində zeytun yaşıllı geyimlər. Fidel nəzarət edir hamısına. Yanında Raul, Che və digər yoldaşları. Silah, yanacaq, yemək və su daşıyırlar savaşçıları gəmiyə.

XOR

Yolçu sayı bəllidir

Səksən iki olmalı!

Ancaq onlar səksən beş!

Fidel tapsın çarəni!

Yoxsa şübhələndikləri üç adamımı

saxlayacaqlar səfərdən?

CHE (Gülərək) Mənim kilom yetmiş. Hərhalda səksən iki adamdan biri mən olacağam.

(Fidel, getməsinə icazə vermədiyi üç adamı ayırmışdır belə)

Dərhal hamısı Kubalı,
Dörd savaşçı deyil ancaq,
İtalyan Gino Dona,
Meksikalı Guillen,

Dominikli Mejias,
Digəri Argentinəli Che!

(Granmanın işiqları sönür. Granma hərəkət edir)

XOR

Ya özgürlük ya ölüm!

Gedir qarabasma gəmi!

CHE (Birdən çantasına tərəf qaçır. Qarışdırır. Üzgün və çarəsizdir)
Olarını belə şey? Unutmuşam astma dərmanlarımı.

DİGƏR HƏKİM Məndə var bir şeylər.

(Üç savaşçı bir gitara səsi altında "Guantanamo, guajira Guantanamo" adlı mahnını söyləyərkən, Che astma böhranı

geçirməyə başlamışdır artıq. Digər həkim təlaşla gəlir . İşıqlar sönür. Yenidən işıqlandığında artıq sahilə çıxmıslar, şəkər qamışı tarlalarında yürüşlərinə davam edirlər . Təpələrindən kiçik təyyarələr atəş yağdırırlar... Vurulanlar... Fidel toplamağa çalisir savaşıçılarını. Tam bir qarışıqlıqdır yaşananlar. Chenin yanındakı köməkçi ,iki sandığı - birində güllələr, digərində dərmanlar- buraxıb qaçmağa başlayır)

CHE Geri dön, geri!

(Adam gözden itmişdir.

Che, iki sandığı da götürməyi sınayır. Bacara bilmir. Tamaşaçılara) İnqilabçı həkimlik sökməyir indi! Tam da Hamlet kimi qərar vermə nöqtəsindəyəm. Həkiməmmi yoxsa İnqilabçımı? Dərman sandığımı yoxsa güllələrimi seçməliyəm? Vicdani bir sual?. Dərmanlar ki ,insanları yaşatmağa çalisir. Güllələr öldürməyə. Şübhəsiz güllələri seçməliyəm. Çünkü xəstələnmək üçün belə əvvəlcə yaşamaq lazımdır.

(Mərmi sandığını sol qoltugunun altına yerləşdirir. Digər əlində silahı... Yenidən başlar güllə yağışı. Sinəsindən vurulmuşdur Che)

FİDEL Əsla təslim olmayacağım! Əsla! Əsla! Təslim almağa gəldik biz çünkü!

(Səhnədə canlananların içərisində... Chenin yanında, öndə katibəsi , sonra da ikinci yoldaşı olacaq çox xoş bir Kubalı qadın Aleida March iştirak edirlər. Bu qadınla romantik bir əlaqə içində olduğu hiss etdirilməlidir tamaşaçıya)

XOR

(Geridə yavaşladılmış bir film kimi canlandırılır hərəkət)

Tarixin səhifələrindən atılmış

Mifoloji qəhrəmanlar kimi idilər!

Yola çıxdıqdan on gün sonra bir şəfəq vaxtı

Algeria dil Piroya çatdılar.

Və burada səhər saat dördə hücumu uğrayıb ağır itkilər verdilər.

Che də ilk dəfə burada yaralandı.

Fidel ümumi qərgahı La Platada qurdu.

On yeddi Yanvar , Otuz dekabra qədər

Cabaiguan və Guayos şəhərləri iki tərəfdən eyni zamanda hücumlarla müvəffəqiyyətlə ələ keçirildi.

Che, Santa Clarada Batistaya qarşı verilən son meydan döyüşünü də qazandı.

Fidel Santiago da Kubaya çatdı.

Batista ölkəni tərk etdi.

(Xalq şapkarlarını havaya atarkən. Fidel, Che və yoldaşları Havanaya girirlər, marşlar və mahnılar atında. Chenin yanında yenə Aleida March vardır)

XII

Sənaye Naziri Ernesto Che Guevara

Che Nazirlik mövqesində, qarşısındakı sənədləri araşdırıb imzalamaqdadır. Qapı açılır içəriyə katibəsi Aleida girir.

ALEİDA Amerikalı gəldi. (Yavaşladığını görür) Sərhəddən qovulan...

CHE Gəlsin.

(Aleida çölə çıxır)

AMERİKALI (Girir. Gülərək) Sabahın xeyir Hörmətli Nazirim.

CHE (Ayağa qalxır, əlini sıxır) Sabahın xeyir. Buyurun oturun.

(Amerikalı oturur) Sizi nəylə qonaq edə bilərəm çay ,qəhvə ?

AMERİKALI Təşəkkür edirəm Nazirim. Qiymətli zamanınızı almayım.

Həm üstəlik ən yaxşı ziyarət ən qısa olanıymış.

CHE Güzəl, sevdim bunu.

AMERİKALI Onsuz da məhduddur zamanınız... Ölkəniz üçün çalışmaqdasınız.

CHE Təşəkkür edirəm. Buyurun, sizi dinləyirəm.

AMERİKALI Bkeler arasındakı dostluqlarda duyğusallığa əsla yer olmayacağını məndən daha yaxşı bilərsiniz. Qarşılıqlı qazanclardır ən əsas olan. Geçmişdə ölkəm Amerika Birləşmiş Dövlətləri ilə Kubanın arzulanan əlaqələr içində olmadığını, ola bilmədiyini siz məndən daha yaxşı bilirsiniz. Halbuki o zamanki şərtlər yox artıq. Müstəqil bir ölkəsiniz indi və inkişafa çalışırsınız . Ağılın yolu birdir. Geçmiş unudub yardımçı olmağa çalışmalıyıq bir-birimizə.

CHE Bunları sizdən eşitmək nə gözəl. Fidel eşitdiyində çox sevinəcək. Biz də bunu arzu edirik. Ancaq bu, sözdə qalmaz da gərcəkləşə bilərsə bir məna qazanar. Bunun üçün konkret bir niyyətiniz varmı?

AMERİKALI Olmazmı? Var şübhəsiz. Yaxşı niyyətlərimizi sübut etməliyik ilkin. Yaxşı niyyətin ortaya qoyulmasıyla başlar hər şey.

CHE Siz daha böyük bir ölkəsiniz. Bu sizə düşər ilk növbədə.

Düşmənləyin iki ölkəyə də fayda verməyəcəyini biz də bilirik. Hər kəs işinə baxmalı, elə deyilmi? Biz onsuz da üstümüzə düşəni edirik.

AMERİKALI Elədirsə niyə sərhəd xarici edirsiniz məni?

CHE Bunu bilmirsinizmi?

AMERİKALI Bilmirəm. Hörmətli Nazirim, anlamıram. Necə ola bilər belə bir şey?

CHE Jose Martı adını eşitdinizmi heç?

AMERİKALI Eşitməz olarammı? O sizin və Güney Amerikanın ən böyük

şairlərindəndir. Zövqlə oxudum şeirlərini. Çox bəyəniyəm.

CHE Bir az daha diqqətli oxumanızı məsləhət verirəm. Baxımsızlıqçı tərəfini yaxşı qiymətləndirməlisiniz Martının.

AMERİKALI Jose Martı ilə mənim sərhəd xarici edilməmə arasındakı əlaqələndirməyi çox anlaya bilmədim doğrusu.

CHE Doğrudur. Anlamadığınız üçün də bu hadisəni lazım olduğu kimi qiymətləndirə bilmirsiniz. Jose Martını anlamış olsaydınız əgər, daxili işlərimizə əsla kimsəni qarışdırmayacağımız həqiqəti də qavrayardınız. Bu mövzudakı vasvasılığımızı anlamalısınız ölkə olaraq. (Susma) Ya da anlamazdan gəirsiniz.

ALEİDA (Girir) Hörmətli Nazirim, yetişməyiniz lazımdır aerodroma.

CHE Təşəkkür edirəm.

(Aleida çıxır)

AMERİKALI Haqqımdakı qərarı dəyişdirməyinizi məsləhət görürəm. Çox xoş qarşılamayacaq Amerikan hökuməti bu tətbiqinizi çünki .

CHE Bu tip qərarları tək başıma almıram. Hərtərəfli müzakirə edilmiş bir partiya qərarıdır. Şübhəsiz fəaliyyətləriniz bir-bir tökülmüşdür ortaya və mövzu elə müzakirə edilmişdir. CIAın agentləri əsla qarmaq atmayacaqdır bu ölkədə. Ancaq irəlindəki davranışlarınız bu qərarlarımızı yenidən gözdən keçirməmizi müəyyən edər. İzah edə bildimmi?

AMERİKALI (Ayağa qalxır) Məni qəbul etdiyiniz üçün təşəkkür edirəm sizə. (Gülür, ancaq kinlə) Bunu heç unutmayacağam. Qətiliklə görəcəksiniz qarşılığını.

(Che də ayağa qalxır, sıxır əlini. Amerikalı çıxır)

XIII

Liderlər Arasında Görüş Ayrılıqları Qaçınılmazdır

CHE (Cəzair radiosunda danışmaqdadır) Bugün dünyadakı gəlinən nöqtədə Amerika Birləşmiş Dövlətləri ilə Sovetlər Birliyi, yerr küresinin paylaşmasında razılaşımlar. Bu vəziyyətdə üçüncü dünya ölkələrinin birlik və həmrəyliyindən başqa bir çıxar yol qalır mı bizlərə?

KASTRO (Əsəbi, qışqırır) Qınadı Sovetlər Birliyini. Halbuki onlardan başqa kim kömək edir bizə? Yoxlanmamış bir gücə əsla icazə verə bilmərəm. Kimsə ağızına gələnə söyləyə bilməz. Bu Che olsa belə!

XOR

Cəzair dönüşü Che ilə iki gün bağlandı bir otağa Fidel,

Nəyi müzakirə etdiklərini bilmək çoxmu çətin?

(Parlamentdə danışmaqdadır Fidel)

KASTRO Cəzair dönüşü Cheylə iki gün bağlandıq bir otağa. O mənim dostum, yoldaşım və də yoldaşım. (Əlindəki məktubları göstərir) üç

məktub buraxdı Che. Biri mənə... məktubu məlumatınız olsun deyə oxuyuram. (Oxucu) Fidel... Dünyanın başqa ölkələri mənim mütəvazi səylərimin yardımını istəyir. Mən sənə Kubaya olan məsuliyyətinin sənə imkan vermədiyi bu şeyi edə bilərəm. Ayrılmamızın zamanı gəldi. Bunu acılı və sevincin qarışığıyla etdiyim bilinsin. Burada mənim qurucu ümidlərimin ən safını və sevdiklərim arasında ən sevimli olanı... buraxıram və mənə övladı kimi mənimsəyən bir xalqı buraxıram. Bu mənim ruhumdan bir parça qoparmaqdır. Yeni döyüş sahələrində, mənə vermiş olduğun inancı, xalqımın inqilabçı ruhunu, vəzifələrin ən müqəddəsi olan harada olursa olsun imperializmə qarşı döyüşüm vəzifəsini yerinə yetirmə duyğusunu daşıyacağam. Başqa göylər altında son saatım gəldiyində mənim düşüncəm bu xalq və əsasən də sən olacaqsan. Öyrətdiklərin üçün və hərəkətlərimin ən son halına qədər bağlı qalmağa çalışacağım, məsləhətin üçün sənə təşəkkür etdiyimi, inqilabımızın xarici siyasəti ilə hər vaxt eyniləşəcəğimi və bunu sürdürəcəyimi, sonumun gəldiyi hər hansı bir yerdə Kubalı bir inqilabçı olmanın məsuliyyətini daşıyacağımı və elə davranacağımı, uşaqlarıma və arvadıma maddi heç bir şey buraxmadığımı və bundan üzüntü duymadığımı, əksinə sevindiyimi, onlar üçün heç bir şey istəmədiyimi çünki Dövlətin onlara yaşamağa və təhsil almaları üçün lazım olan hər şeyi verəcəyini bilirəm. Hər zaman zəfərə qədər. Ya vətən ya ölüm! İnqilabçılığımın olan atəşiyə qucaqlayıram səni...

Che.

(Castro əlindəki məktubu diqqətlə qatlayır və kürsünün üstünə buraxır. Böyük bir səssizlik)

CASTRO (Duyğu yüklüdür. Yumruğuyla dəstəkləyərək) Che! ge!.. və!.. ra!.. Che!.. ge!.. və!.. ra!..

MİLLƏT VƏKİLLƏRİ (Qatılırlar) Che! ge! və! ra! Che! ge! və! ra!
(Yer göy inləyir sanki)

XIV

Boliviyada Otuz Doqquz Yaşında Sonlanan Həyat

CHE

Bir dəfə daha
Qıçlarımın arasında
Donkişot'un atının
qabırğalarını hiss edirəm.
Yenə əldə qalxan
yollara düşürəm.

(Celia və Ernesto oxumaqdalar Chenin özlərinə yazdığı məktubu. Celia və Ernesto yaşlanmış əldən düşmələr artıq. Bu vaxt səhnədə Che və yoldaşları gəzməkdədilər)

CELIA Sevimli qocalar! (Bir-birlərinə baxarlar) Yenə topuqlarımın altında Donkişotun atı Rosinantenin qabırğalarını hiss edirəm, qalxanım qolumda, yollara düşürəm. Bundan təxminən on il öncə sizlərə başqa bir vida məktubu yazmışdım. Xatırladığım qədəriylə daha yaxşı əsgər və daha yaxşı həkim ola bilmədiyimə üzülürdüm. İkincisi artıq məni maraqlandırmır, əsgər olaraq isə elə də pis deyiləm. Daha çox təcrübəm, Marksizmin məndə kökləşməsi və saflaşmasından başqa özümdə heç bir şey dəyişmədi. Qurtuluşları məzmununda savaşa edən xalqlar üçün tək bir çözümlə yolu olaraq yalnız silahlı mücadiləyə yönəlməyə inanıram. Sözlərimdə də çox qərarlıyam. Çox adam mənə macərəçi deyəcək və eləyəm də, ancaq fərqli bir tipdə və inandığı doğruları göstərmək üzrə postunu ortaya qoyanlardanam.

Bu səfərin sonunda ölüm ola bilər. Onu axtarmıram, ancaq ağılçı ehtimallar gətirə bilər belə bir sonu mənə. Elə olsa, bu son qucaqlaşma olsun. Sizləri çox sevdim, ancaq sevgimi dilə gətirə bilmədim. Hərəkətlərimdə son dərəcə qatıydım və bəzən məni anlamamış olduğunuzu sanıram. Digər yandan məni anlamaq asan da deyildi. Yalnız bugün olsun mənə inanın. İndi sənətçi zövqüylə parlatdığım bir iradə, zəif qıçlara və yorğun ciyərlərə dəstək olacaq. Bunu bacaracağam. Hər dənbir iyirminci yüz ilin bu kiçik komandirini xatırlayın.

Celiani, Robertsonu, Juan Martın y Patotini, Beatrizi və hamınızı öpürəm. İnadçı oğlunuz sizləri böyük sevgiylə qucaqlayır.

Che

(Celia və Ernesto əllərini uzadırlar bir-birlərinə. Ernestonun gözündən yaşlar axmaqdadır səssizcə)

XV

CHEİN HƏYATI BİTİRMİ, YOXSAYENİDƏNMI BAŞLAYIR?

XOR

Saçını qısaltdı Che,
Saqqalını da kəsdi,
Panama geyinib
Bir iş adamına döndü.

Başqa insandır artıq,
Uçdu Meksika City'ə,
Görüşdü igid Danayla
Copacapana Oteldə...

İki qoldan girecəklər
Bolivya cəhənnəminə.
Kəndçiləri razı salıb
İnqilabı edəcəklər!

CHE (Səsi mikrafondan) On iki Noyabr min doqquz yüz atmış altı.
Saçlarım seyrək olmasına baxmayaraq tez uzanır. Başımdakı ağ saçlar
isə saralıb azalır. Saqqalım da uzanır. Bu gedişlə iki aya qalmaz köhnə
halıma dönərəm.

RADİO (Oldukca xışıltılı) Kəndçilərr, inanmayın onlara. Çünkü onlar
dörd öküzünüzün ıüçünə, iki evinizin birinə əl qoyacaqlar... İçlərində
Kubalılar, Meksikalılar və bir çox ölkədən xainlər var. Bir Argentinalı
gürzə ilanı da keçmiş başlarına, sözüüm ona Bolivyanı işgala
cürətləndirirlər, əsla bacara bilməyəcəklər bunu. Yetər ki siz oyanıq olun,
yeməksiz və susuz buraxın bunları. Güçlü ordumuzu gözləyin. Çox
yaxında dəmir yumruğumuz enəcək təpələrinə.

CHE (Səsi mikrofondan) On üç Noyabr. Bu gün bazar. Bir neçə ovçu,
düşərgəminizin yaxınından keçdilər. Əslində işçi bunlar. Gənc və bekar
dağlılar. Tam silah altına alınacaq adamlar. Əfəndilərindən nifrət edirlər
çünkü. Təhlükə yarada biləcək şeyləri saxlamaq üçün bir dəhliz qazmağa
başladıq. Bu dəhlizi mümkün ola bildiyincə budaqlarla örtməyə və
rütubətdən qorumağa çalisacağıq. Dəhliz dərhal qazıldı. Tunelin
istehsalı başlayır. La Bazdan xəbər yox.

XOR Bugün on yeddi Fevral. Hilditacığımın doğum günü.

CHE İyirmi altı Fevral. Rio Grandeyə çatmaq üzrə yolumuza davam
etdik. Sonunda çaya çatdıq və sahilində bir kilometr qədər yeridik...
Daha sonra qayalara dırmaşmaq məcburiyyətində qaldıq... Tamamilə
əldən düşmüş Benjamin kürək zantasıyla baş edə bilmirdi. Əlli metrə
qədər dırmaşdığıında sürüşkən bir qayaya rast gəldi və suya düşdü.
Axıntı o qədər güclüydü ki sürükləndi suda . Rolando Benjaminin olduğu
yerə qədər üzdü amma o çoxdan itib getmişdi sularda.

XOR İyirmi yeddi Fevral. Telefon əlaqəsi yaxşı gedir. Çay sahilindəki
qayalara dırmaşmaqla keçən çətin bir gündən sonra Rositaya çatdıq.

CHE On altı Mart. Atı kəsib yeməyə qərar verdik. Çünkü heç
yeməyimiz qalmadı.

XOR On yeddi Mart. Hələ döyüşməyə başlamadığımız halda ikinci bir
tragedya yaşadığımız. Carlos bir girdaba tutuldu, onu itirdik.

CHE İyirmi səkkiz Mart. Radio büllütlərində davamlı xəbərlər. Bu xəbərlərə görə 120 kilometr diametr bir sahədə iki min adam tərəfindən əhatə edilmişik.

XOR Aprel ümumi dəyərləndirmə. Dağlarda gəzməyə baxmayaraq hələ Joaquin ilə əlaqə qura bilməməmiş çox pisdir.

CHE İyun ayı ümumi. dəyərləndirmə Kəndçilərin hərəkətimizə qatılmayışının təsiri özünü hiss etdirməyə davam edir.

XOR İyul ayı ümumi dəyərləndirmə . Joaquinlə və çöllə hələ əlaqə qura bilmirik. Tanış yaşlı kəndçilərin bizi qarşılamlarında ümid verici gəişmələr sürməklə birlikdə, kəndçilərin hələ bizə yanaşmadığı da ortada.

CHE Avqust ayı ümumi qiymətləndirmə. Şübhəsiz ən pis ay. Hələ heç kimsəylə əlaqəmiz yox. Hələ də kəndçilərin bizə qatılmasını təmin edə bilmədik. Əhvalımız qədər əfsanəmiz də puç olur. Dərman və hər cür vəsaitimiz haradasa bitdi.

XOR Sentyabr ayı ümumi dəyərləndirmə . Əslində bu ay toplanıb birləşməmiş olacaqdı. Amma Julio, Miguel və Coconun ölməsi hər şeyi pozdu. Leonu da itirdik. Astma böhranlarım yenidən başlamazsa yaxşı olacaq. Ordu fəaliyyətini yaxşıca artırdı. Kəndli kütləsi isə bizə əsla kömək etmir. Üstəlik müxbirlik də edirlər. Edilməsi lazım olan iş isə buradan bir an əvvəl xilas olub daha əmin bir yer tapmaqdır özümüzə...

CHE Yeddi Oktyabr. Bugün artıq 11 ay oldu mücadiləyə başladığımız.

(Che və yoldaşları gəlir, qalırlar. Kəndli qadınlar, kişilər... Bütün qadınlar səliqəsiz və pis geyimlərinə baxmayaraq, başlarındakı panamalarıyla, bir az da qorxuyla baxmaqdadırlar Che və yoldaşlarına.

CHE – Məni tanıyırsınız mı ?

KƏNDLİ QADINLARDAN BİRİ –(Tədirgin)Sən Chesin !

DİGƏR QADINLAR – Che...Che ..

KİŞİLƏRDƏN BİRİ – Həkimsən ...amma..

CHE –Amması nə ? Qorxursunuzmu bizdən ? Qarxmayın , söyləyin.Sizin üçün gəldik buralara .Daha gözəl həyat qurasınız deyə.

KİŞİLƏRDƏN BİRİSİ – Che ..

CHE – Qarnımızın doyması gərək .Bir dana istəyirik sizdən .Bir də ayrıca su ..(yanındakına) Ödəyin nə qədər edəcəksə . Elə bu saat.(Adamın çıxartdığı pulu alır uzadır)Alın...Niyə almırsınız ? (Bir qadının əlinə dürdüt pulları) Haqqımızda söylənənlərin hamısı yalan .

Qadın pulları alır .Digərləri də çəkinərək uzaqlaşırırlar Uzaqdan Che və dostlarını izləməyə davam edirlər

Birdən silahlar atılmağa başlayır. Sanki hər yerdən atəş edilir üstlərinə. Neyə uğradıqlarını anlaya bilməmişlər belə. Chenin yoldaşlarından çoxunu vururlar. Bəziləri yaralanmışdır. Yerdə can çəkisməkdədirlər. Bir ikisi kaçağı bacarır. Che yerə yatmış, tufəngini

rast gələ odlamaqdadır. Tüfəngdə güllə qalmamış olmalı ki ,tapançasını çıxardır. Tapança açılmır nədənsə .. Fırladıb atır silahı əlindən. Səssizlik. Kəndlilərin çasmis və qorxu dolu baxışları altında hər bir yandan əllərində silahlarıyla əsgərlərin başları görünür öncə . Əsgərlər narahatlıqla irəliləyirlər. Yaralıları anında öldürürlər. İki əsgər qorxa qorxa yaxınlaşar Chenin yanına. Canlı olduğunu gören əsgər atəş etməyə hazırlaşır)

DİGƏR ƏSGƏR Dayan! Bu Che!

(Bu xəbərdarlığa qarşı, Əsgər atəş edib qıçlarından vurur Cheni. Sonra yaxınlaşırlar yanına. Tutub qollarından qaldırırlar. İki partizan daha tutulmuşdur)

EHTİYAT ZABİT (Gəlir) Məktəbə götürün.

(İkisini ayrı bir sinifə , Cheni tək başına bir sinifə salırlar. Tam qarşıda bir lövhə. Ortanı boşaldırlar. Bir kürsünü tam orta yerə yerləşdirirlər. Əllərini bağlayaraq Cheni oturdular bu kürsüyə. Yaralı qıçlarını sarınamamışlar belə. Qadınları , kişili kəndlilər səssizcə gəlib izləyirlər Cheni. İşıqlar sönür. Yenidən işıqlandığında, Che əlləri bağlı olaraq bir kürsüdə oturmağa davam etməkdədir və qan sızmaqdadır qıçlarından. Ehtiyat zabit qapının yanında, ayaq üstə içməkdədir. Bir vertolyot səsi eşidilir. Gedərək yaxınlaşmaqdadır səs. Kəndli qadınlar, kişilər və əsgərlər havaya doğru baxırlar. Vertolyot enmiş olmalı ki hər kəs oraya yönəlir . Bir az sonra öndə üst Rütbəli Zabit və arxasında da Amerikalı görünürlər. Amerikalı və üst Rütbəli Zabit üz tutaraq sinifə girirlər. Che və Amerikalı göz gözə gəlirlər)

ÜST RÜTBƏLİ ZABİT Bəli... Engerek ilanı bu işdə!

AMERİKALI Tanıdınmı məni?

CHE Tanıdım.

AMERİKALI Gözel. (Yaxınlaşar yanına. Tüpürür Chenin üzünə) Nifrət edirəm Jose Martıdan! İyrənirəm ondan, səndən iyrendiyim qədər.

CHE Bunu o zaman da bilirdik.

AMERİKALI Peşmansanmı məni sərhədidən xarici etdirdiyinə?

CHE Nə qədər haqlı olduğumuzu indi daha yaxşı güşünürəm. Murdar, alçaq CIA agentı səni! Səni məzlum xalqların cəlladı səni!

ÜST RÜTBƏLİ ZABİT (Sürətlə gəlir üstünə və üzünə tüpürür) Səni engerek ilanı səni!

(Che də onun üzünə tüpürür)

AMERİKALI Çıxaq Hörmətli Komandirim.

(Çıxırlar yanından. Amerikalı qapıda gözləməkdə olan Ehtiyat zabitə əliylə, öldürməsinə işarə edər Cheni. Bir başqasına da digər ikisini öldürməsinə işarəylə bildirər Amerikalı. Ehtiyat zabit Chenin, digəri də görünməyən iki adamın sinifinə girərkən üst Rütbəli Zabit və Amerikalı irəliyə doğru yeriyib gözləyirlər. Che ilə Ehtiyat zabit göz gözə gəlirlər. Ehtiyat zabit tapançasını çəxardır. Vura bilməz Cheni. O biri sinifdən

silah səsləri gəlir. Aydın olan onlar artıq öldürülmüslər)

CHE Vursana ! Vur haydı vur!

(Ehtiyat zabit çölə çıxir)

AMERİKALI (Hirsiənər Ehtiyat zabitə) Niyə? Niyə?

ÜST RÜTBELİ ZABİT (Ehtiyat zabitə) Dövlət Başçımız Rene Barientosun buyruğudur!

(Ehtiyat zabit yenidən girir içəriyə. Silahını istiqamətləndirir Cheyə. Işıqlar sönür birdən. Bir neçə dəfə silah səsi eşidilir. Işıqlar yenidən işıqlandığında səhnənin qarşısında Chenin öldürülmüs halı, nəhəng bir ekranda əks olunmaqdadır. Yerdə isə yatmaqda olan Che. Bu nəhəng fotoşəkil oyunun sonuna qədər, bir dəyişmə keçirmək şərtiylə, qalacaq)
XOR

Çantasından nə çıxdi Chenin?

Mustafa Kamalın Nitqi... Nazimin şeirləri...

Və bir neçə roman...

Comandante Ernesto Che Guevaranın cəsədi, sanki bir ov gənimətiymiş kimi nümayiş edildi günlərcə.

Ən pisi də Che, daşındırıcı və qorxuducu bir təbliğat təsiri yaratmaq məqsədiylə, bütün adət və ənənələrə zidd olaraq, gözləri bağlanılmadan gömüldü

XVI

Chenin Çocuklarına Məktubudur

Uşaqları ... Chenin məktubu ən böyük qızı Hildanın əlindədir.

HİLDA (Oxucu məktubu) Sevimli uşaqlarım Hilda, Aleida, Camilo, Celia və Ernesto. Əgər bu məktubu oxumanız lazım olsa bunun səbəbi sizlərin arasında ola bilmədiyimdəndir. Məni güc-bəla xatırlayacaqsınız, ən kiçiyiniz isə heç xatırlamayacaq. Atanız düşündüyü kimi hərəkət edən bir adam idi və qətiyyətlə bağlıydı inanclarına. Düşmənlərimizə qarşı mücadilə etmək üçün əlimdən gələni etmək üçün uzaqlara getdiyimi və bu səbəblə çox zaman sizlərdən uzaq qaldığımı bilməlisiniz. Bu, böyük bir şey deyil ancaq bir şey bilirəm. Mənim sizinlə qürur duyduğum kimi sizin də hər vaxt atanızla qürur duyacağınızı biləcəyinizə inanıram. Məktəbinizdə ən yaxşılar arasında olmaq üçün çox çalışmalısınız. Sizin yaşınızdaykən mən belə deyildim. İnsanın insana düşmən olduğu fərqli bir cəmiyyətdəydim. Halbuki siz indi başqa bir çağda həyat imtiyazına sahibsiniz. Yaxşı bir inqilabçı olaraq yetişin. Təbiətə suveren olmağı mümkün edən texnikanı öyrənməyə səy göstərin. İnqilabın dəyərli olduğunu və bizlərin tək başımıza heç bir

dəyərimizin olmadığını əsla unutmayın. Hər şeydən əvvəl də dünyanın hər hansı bir yerində hər hansı bir adama qarşı edilən hər hansı bir haqsızlığı, daim və ürəyinizin ən dərin yerində hiss edə bilin. Bu, bir inqilabçının ən gözəl xüsusiyyətidir. Balalarım, sizi bir-birimizi görməyəcəyimiz bütün zamana çatacaq qədər sevgilə öpür və qucaqlayıram.

Atanız...

(Qızı Hilda və digərləri, birlikdə)

CHEƏ AĞI

Qara qaşlı, qara gözlü
Atamız bizim, canımız.
Getdi gedər gəlməz artıq,
Atamız bizim, canımız.

Özünü heç düşünməzdi,
Atamız bizim, canımız.
Yoxsulların yoldaşı idi,
Atamız bizim, canımız.

Qadınların sevgilisi,
İnqilabın göz bəbəyi
Mindi atına da getdi,
Atamız bizim, canımız.

Bir əfsanədir artıq o
Atamız bizim, canımız.
Nəsillər tərəfindən duyulacaq
Atamız bizim, canımız!

(Qarşı ekrandakı öldürülmüş Che fotosəkili, yaşayan bir Che fotosəkilinə dönmüşdür. Oyunun bitməsinə qədər də elə qalacaq fotosəkil)

XVII

Ah Kapitalizm Ah!

Bir dükan. Che köynekləri , Che hədiyyəlik əşyaları, Che fincanı, portret və fotosəkilləri. Hətta balaca Che heykəlcikləri... Satıcı

müştərilərə satmaqdadır.

XOR

Kapitalist hiyləgər səni!
Nə alçak bir systemsən sən!
Ticari maldır artıq Che!
Sənə qarşıykən belə!

Utanıb sıxılmazsanmı?
Üzperdənmi cırıldı?
Bazarlarda, tükanlarda,
Satarsan Cheni belə!

Boşaldarsan içini,
Nostaljiyə sığınaraq!
Kapitalist hiyləgər səni!
Nə alçak bir systemsən sən!

SON OYUN

Üç ata, doğulacaq körpəni həyəcanla gözləməkdədirlər. Ata sayı nə qədər çox olursa daha yaxşı olar.

XALQ

Salam

Bir az sonra bir körpə
Xoş gələcək dünyaya!
Bir bağırçı eşitdirəcək
Salam verəcək hamımıza!

XOR

Körpə körpə gəl artıq,
At səs küylər, gözləmə!
Qızımı yoxsa oğlanımı?
Ürək dözərmə buna?

(Səssizlik davam edir . Bir inqəəə eşidilir. Bir tibb bacısı əlində bir körpəylə gəlir. Atalardan birinə uzadar körpəni
XALQ

XOŞ GƏLDİN DÜNYAMIZA

Xoş gəldin dünyamıza

Səfa gətirdin bizə!
Xəbərsizdin hər şeydən
Bəyəndinmi dünyamızı?

Açlıq toxluq, gecə gündüz,
Varlıq ,yoxluq, dayaq zulüm,
Qadın olmaq ayrı dərddir
Böyü alış sən bunlara!

Dəyənək, işgəncə, darağacı,
Küçələrdə güllələnmə
Susuzluq yaman dərddir
Böyü alış sən bunlara!

Kuşpalazı və boğmaca,
Qara çiçək və qızdırma,
İşsizlik və iş qəzası
Böyü alış sən bunlara!

İnfarkt və ya xərçəng
Yüksək təzyiq və də şəkər
Astma və daha nə qədəri
Böyü alış sən bunlara!

Qaranlıqlar düşdüyündə
Ay işığında parlayan
Üsyan, xəyanət və danlaqlar
Böyü alış sən bunlara!

Nağılları ilan olan,
İlanlarıdırsa düşmən,
Bəyəndinmi bilinməz ?
Amma gəldin, xoş gəldin!

(Hər kəs rəqs edir)
BİRLİKDƏ

Uzatmayacağıq sözü
Sözün özü , özün sözü:
Biri yeyər biri baxsa?
Qiyamət bundan qopar!

Əsl sual bu hiylədir

Göstəbəklər çilədedir!
Dəyişməli bir an öncə,
Dəyişməzsə davam edər!

Əgər Sülh istədirsə,
Qalxsin o an zidiyyət!
Barışıq səslənsə
Üzə çixsin Həqiqət!

(Arxa arxaya qulaqları kar edən körpə ağlaması , bağirtısı . İki tibb bacısı iki körpəylə gəlir. - Tibb bacısı və körpə sayı nə qədər çox olsa o qədər yaxşı olar - Atalara uzadırlar körpələri)

BÜTÜN OYUNÇULAR

Bu bir bayraq yarışdır,
İllərcə dalğalanacaq!
Dəyişməzsə nə olar?
Bir Che gedər, min Che gəlir.

SON

14 Aprel 2007, Sarıgerme/Dalaman,Bodrum, İstanbul.

Cevrim yaptı Gulnare Leman